

Από τα πολλά ενδιαφέροντα θέματα που θίγει το 37ο τεύχος του ΠΟΛΙΤΗ, θα ασχοληθούμε μόνο με ένα άρθρο για την Τουρκία.

Ο ΠΟΛΙΤΗΣ, άμέσως με την έκδοσή του, συνέβαλε στην ελληνική βιβλιογραφία για θέματα Τουρκίας, με μία σειρά από άρθρα του Τάσου Ίωαννίδη, στο τεύχος 1: «ή τουρκική άριστερά», στα τεύχη 2, 5 και 6: «Τό τουρκικό Έργατικό Κίνημα του 20ού αιώνα» και μάλιστα ξανασκολιθίκε με την Τουρκία, κάτω από τη ρουμπρίκα Διεθνή θέματα στο τεύχος 30, με ένα σύντομο άρθρο του Γ. Ριτσούλη «Αδέσπαιη πορεία μέσα στην Κρίση».

Τό άρθρο του Ο.Κ., που δημοσιεύεται στο τεύχος αυτό, γραμμένο ακριβώς ένα μήνα πριν από τό πραξικόπημα της 12ης Σεπτεμβρίου 1980, είναι σχεδόν προφητικό. Από τό προλογικό σημείωμα, δέν προκύπτει άν τό άρθρο είναι ειδικά γραμμένο για τό ελληνικό κοινό, ή για κάποιους που ξέρουν την καθημερινότητα της πολιτικής ζωής στην Τουρκία. Πάντως, έστω και άποσπασματικό, δίνει μία αρκετά καθαρή εικόνα της τρομοκρατικής δράσης, κύρια της άκρας δεξιάς. Όσο για την άκρα άριστερά, δέν αναφέρεται ούτε στις παράνομες οργανώσεις, όπου κυριαρχεί ή πολυδιάσπαση και οι διαμετρικά αντίθετες άπόψεις, ούτε στα λεγόμενα «κακοδουλευτικά» — άδύναμα έντελώς — κόμματα, που την περίοδο 1978-79, δέν έκαναν τίποτε άλλο παρά να άσκούν στείρα κριτική στο Λαϊκό Δημοκρατικό Κόμμα. Σκιαγραφείται, πάντως, συνοπτικά τό άδιέξοδο της άστικής τάξης μίας χώρας που όρίσκειται στο μεταίχμιο της βιομηχανικής κοινωνίας από τό 1973, χωρίς να έχει την ικανότητα να πραγματοποιήσει τις αναγκαίες δομικές αλλαγές. Οι τρεις έπεμθάσεις του στρατού τά τελευταία είκοσι χρόνια, βασικά δέ ή τελευταία, δέν μπορούν να έγγυηθούν τη διεξόδο από τό τρομοκρατικό παιχνίδι που παίζεται με τη συναίνεση των «άποσταθεροποιητικών» παραγόντων που δρουν έξω από τά σύνορα της χώρας. Ένα σημείο στο όποιο δέν αναφέρεται ό άρθρογράφος, είναι οι συγκρούσεις, από τη μία μεριά μεταξύ της νεολαίας των «Γκρίζων Λύκων» του Τουρκές και της νεολαίας του Κόμματος Έθνικής Σωτηρίας του Έρμπακάν στο Ίκόνιο, και από την άλλη, μεταξύ των άκροαριστερών οργανώσεων, κύρια στα Άδανα, τό καλοκαίρι του 1979. Έτσι άκούγεται περίεργα ή έκκληση του συγγραφέα στην άριστερά, στο σύνολό της, να καταδικάσει την τρομοκρατία την όνομαζόμενη της «άριστεράς». Χωρίς να κάνει σαφές για ποιά άριστερά μιλά. Σήμερα, ό έμφύλιος πόλεμος, έχει παγώσει και έχει θεθεί σέ εφαρμογή τό προφητικό «τρίτο γιατροσόφι», του άρχισυντάκτη του Fogu, καθηγητή Γιαλταίν, όπως λέει και ό Ο.Κ., δηλαδή ή ριζική άλλαγή του Συντάγματος με ύπερεξουσίες στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Φαίνεται ότι διά χειρός του Στρατηγού Έβρέν πραγματοποιείται αυτό που δέν κατάφεραν οι στρατηγοί του τελεσίγραφου της 12ης Μαρτίου 1971.

Σ.Τ.

ΔΙΑΒΑΖΩ

(τεύχη 36, 37).

Στά δύο τεύχη του περιοδικού που κυκλοφόρησαν στο τελευταίο τρίμηνο υπάρχουν πολλά άξιόλογα άρθρα, και θα άρκεστώ εδώ να έπισημάνω μερικά που μου φάνηκαν ιδιαίτερα ενδιαφέροντα. Η έπιλογή αυτή άντανακλά φυσικά όχι μόνο τις ύποκειμενικές προτιμήσεις του γράφοντα, αλλά και τις περιορισμένες γνώσεις του, ειδικά στο χώρο της λογοτεχνίας, καθώς ή τελευταία τείνει να καταλάβει τό μεγαλύτερο μέρος του περιοδικού. (Κατά πόσο ή τάση αυτή είναι συνειδητή πολιτική του περιοδικού, ή άντανακλά άπλώς τη γενικότερη έκδοτική παραγωγή, είναι ένα θέμα προς συζήτηση, και θά μάς ένδιέφεραν οι άπόψεις του «Διαδάζω» πάνω σ' αυτό).

Στό τεύχος 36 λοιπόν ξεχωρίζω κατ' άρχήν ένα είδος «άφανους» άφιερώματος ότη γυναικεία λογοτεχνία, με τρία άρθρα και ένα βιβλιογραφικό όδηγό. Όνομάζω τό άφιέρωμα «άφανές», γιατί τό περιοδικό δέν τό παρουσιάζει σαν τέτοιο (ούτε ξεχωριστή ένδειξη στα περιεχόμενα, ούτε τίτλος άφιερώματος, ούτε είσαγωγή, κλπ.), αλλά νομίζω ότι τρία άρθρα και μία βιβλιογραφία για πολύ συγγενή θέματα δικαιολογούν αυτό τον τίτλο. Και τά τρία άρθρα (της Έλένης Βαρίκα για τό «Γυναικείο Λόγο», της Έλένης Παμπούκη για «Διανοούμενες γυναίκες της προεπαναστατικής περιόδου» και του Άλέξη Ζήρα για τό «Γυναικείο λόγο στη νεότερη πεζογραφία μας») έχουν ξεχωριστό ένδιαφέρον, όχι μόνο για όσους άσχολούνται με τό γυναικείο κίνημα.

Στό ίδιο τεύχος έπισημαίνω δύο πολύ ένδιαφέροντα άρθρα στο χώρο της φιλοσοφίας: την κριτική του Γ. Χριστοδούλου για τό πρόσφατη έκδοση του «Θεαίτητου» του Πλάτωνα με έπιμέλεια του Ί. Θεοδώρακόπουλου, όπου έκτός από την παρουσίαση του ίδιου του πλατωνικού διαλόγου, γίνεται και μία άναλυτική κριτική για την τωρινή του έκδοση και τη μετάφρασή του, με πολλές ούσιαστικές παρατηρήσεις.

Τό δεύτερο άρθρο στον ίδιο χώρο είναι ή έξοχη παρουσίαση από τον Π. Κιτρομηλίδη της ελληνικής έκδοσης των «Δοκιμίων» του David Hume, με πρόλογο, μετάφραση και σχόλια του Ε. Παπανούτσου.

Έτέλος, τό τεύχος περιλαμβάνει και μία κατατοπιστική παρουσίαση του σημαντικού βιβλίου του Maxime Rodinson «Ίσλάμ και καπιταλισμός», που ή πρόσφατη ελληνική του έκδοση ήρθε να καλύψει ένα κενό στη σχετική βιβλιογραφία. Η παρουσίαση, μαζί με μία μικρή βιβλιογραφία για τό ίδιο θέμα, έγινε από τον Σπ. Παλασπηλιόπουλο.

Στό τεύχος 37, δημοσιεύεται μία σύντομη μελέτη του Έμ. Κριαρά, για τον «Ψυχάρη και τό Ίστορικό Λεξικό της νέας ελληνικής», που θά ένδιέφερι ιδιαίτερα τους φιλόλογους.

Στό ίδιο τεύχος ξεχωρίζει και ή μελέτη της Έφης Βαφειάδου-Ταυρίδου για τό θέατρο του παράλογου στην Ελλάδα, που συμπληρώνεται από μία πολύ άναλυτική βιβλιογραφία των συγγραφέων Άντάμωφ, Άρραμπέλ, Ζενέ, Ίονέσκο και Μπέκετ στα ελληνικά (1945-1978), και περιλαμβάνει,

έκτός από έργα τών ίδιων, καί άρθρα γι' αὐτούς πού δημοσιεύτηκαν σ' ἑλληνικά περιοδικά, καί βιβλία.

Ἐπισημαίνω ἐπίσης μιά χρήσιμη μελέτη τοῦ Βαγγέλη Μάντζαρη, γιά τούς Ἑλληνες λογοτέχνες στή Νότια Ἀφρική, πού περιλαμβάνει καί ἕναν ἀναλυτικό πίνακα.

Τέλος στό ἴδιο τεῦχος δημοσιεύεται μιά κατατοπιστική παρουσίαση, ἀπό τήν Κατερίνα Γαρδίκια-Ἀλεξανδροπούλου, τοῦ σημαντικοῦ βιβλίου τοῦ Γιώργου Δερτιλή «Τό ζήτημα

τῶν Τραπεζῶν, 1871-1873», πού εἶναι τό πρώτο ἔργο σέ μιά σειρά μελετῶν βασισμένων πάνω στό ἀρχεῖο τῆς Ἐθνικῆς Τράπεζας τῆς Ἑλλάδας. Κρίνοντας ἀπό τή μελέτη τοῦ Δερτιλή, ἡ σειρά αὐτή θά ἀποδειχτεῖ πολύτιμη γιά τήν κατανόηση τῆς οἰκονομικῆς ἱστορίας τῆς χώρας μας, πού ἔχει μείνει πολύ πίσω σέ σχέση μέ ἄλλους κλάδους ἱστορίας.

Λ.Ρ.

ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

Μέ τό βιβλίο «Ἡ προσχώρηση στίς Εὐρωπαϊκές Κοινότητες», ἐμφανίζονται οἱ «Ἐκδόσεις Σύγχρονα Θέματα», πού ξεκίνησαν μέ τήν πρωτοβουλία τῶν Γ. Γκουνταρούλη, Ε. Ἐλεγκίτου, Κ. Κάλφα, Γ. Λιγνοῦ, Α. Παπαδοπούλου, Σ. Περιστερίδου, Α. Ρούφου, Π. Χατζόπουλου, Σ. Χρυσολούρη.

Σκοπός τῶν ἐκδόσεων εἶναι ἡ ἐνίσχυση τῆς προσπάθειαις συμβολῆς στήν ἀνάπτυξη καί διάδοση ἑλληνικοῦ ἐπιστημονικοῦ προβληματισμοῦ συνδεδεμένου μέ τήν κοινωνική πραγματικότητα, πού ξεκίνησε πρῖν δυό χρόνια μέ τήν ἐπανεκδοση τοῦ περιοδικοῦ «Σύγχρονα Θέματα». Στήν προσπάθεια αὐτή δέν θά ἀγνοήσουμε φυσικά τήν ξένη σκέψη. Ἀντίθετα θεωροῦμε ὅτι ἡ μελέτη καί ἡ κριτική ἀφομοίωσή της ἀποτελεῖ ἀναγκαία προϋπόθεση ἀνάπτυξης ἐνδογενούς σκέψης, γι' αὐτό καί ἡ ὑπεύθυνη παρουσίασή της ἀνήκει στοὺς στόχους μας.

Στόν προγραμματισμό γιά τή φετινή καί τήν ἐπόμενη χρονιά περιλαμβάνεται ἡ δημιουργία τριῶν σειρῶν βιβλίων. Ἡ πρώτη εἶναι ἀφιερωμένη σέ ζωτικῆς σημασίας γιά τή χώρα μας προβλήματα καί ἐγκαινιάστηκε ἤδη μέ τό βιβλίο «Ἡ προσχώρηση στίς Εὐρωπαϊκές Κοινότητες» τοῦ Ἀχ. Μητσοῦ, πού πρόσφατα κυκλοφόρησε. Ἡ δεύτερη θά εἶναι μιά ἀπόπειρα εἰσαγωγῆς στίς σύγχρονες ἀπόψεις γιά τήν ἐξέλιξη, τή δομή καί τή μέθοδο τῶν ἐπιστημῶν, ἐνώ ἡ τρίτη θά ἐπεκταθεῖ στό χώρο τῆς πολιτικῆς καί τῆς ἰδεολογίας.

Ἡ πρώτη μας ἐκδοτική προσπάθεια στό χώρο τοῦ βιβλίου «Ἡ προσχώρηση στίς Εὐρωπαϊκές Κοινότητες», φιλοδοξεῖ νά καλύψει τήν ἀνάγκη γιά ἐνημέρωση πάνω στό συγκεκριμένο περιεχόμενο τῆς συμφωνίας γιά τήν προσχώρηση τῆς Ἑλλάδας στίς Εὐρωπαϊκές Κοινότητες, ἀλλά καί νά προωθήσει τόν προβληματισμό καί τό διάλογο μέ βάση τίς πραγματικές διαστάσεις τῶν ἑλληνικῶν δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων πού ἀπορρέουν ἀπό τή συμφωνία αὐτή.

Στό πρώτο μέρος ἀναλύεται καί σχολιάζεται ἡ συμφωνία, τόσο δηλαδή τό «κοινοτικό κεκτημένο», ὅσο καί οἱ μεταβλητές ρυθμίσεις πού προβλέπονται γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἀπό τήν Ἑλλάδα. Ἡ ἀνάλυση αὐτή γίνεται ξεχωριστά γιά κάθε τομέα (ἐλεύθερη διακίνηση ἀγαθῶν, προσώπων, κεφαλαίων, γεωργία, κοινωνική πολιτική, φορολογική πολιτική,

νομιμαστική πολιτική, ἀνταγωνισμός, κλπ.) καί συνοδεύεται ἀπό ἐκτίμηση τῶν ἐπιπτώσεων καί ἀπό ὀδηγό τῆς σχετικῆς μέ κάθε τομέα βιβλιογραφία. Τά ἴδια κείμενα τῆς Συνθήκης Προσχώρησης ἀποτελοῦν τό δεύτερο μέρος, ἐνώ στό τρίτο μέρος, διάφορα εὑρητήρια καί ὀδηγοί διευκολύνουν ὅλες τίς δυνατές προσεγγίσεις τοῦ περιεχομένου τοῦ βιβλίου.

Η ΠΡΟΣΧΩΡΗΣΗ ΣΤΙΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Τά κείμενα τῆς συμφωνίας
Ἀνάλυση, σχολιασμός
Ἐπιπτώσεις κατά τομέα
Ἐπιλογή βιβλιογραφίας

Αχ. Μητσός

Συμμετοχή:

Α. Κόρακας

Γ. Μπουρνούς

Α. Μαρκόπουλο

Ισ. Σαμπεθαί

Ν. Σκανδάμης

Ἐκδόσεις Σύγχρονα Θέματα